La Kano-tranchero

dramato en verso

Brian E. Drake

THE OXFORD RATIONALIST
56 Albany Street
Oxford, NY 13830 USA
(607) 843-2636
brian.eric.drake@gmail.com

La Kano-tranchero

Dramato en verso

da Brian E. Drake

Sugestita da *Ashikari* da Zeami

Personi

La Olima Amoranto
La Kano-Tranchero
Servisto
Rurano
Naracero

NARACERO

Un noto de la kano-fluto
agitas l'autuna nubi del monti.
Flug-falas fenixo e lua spozo;
charmita da la simpla muziko
li batas per lia ali extaze.

Ube rivero trovas maro esas kani, e meze dil kani esas kabaneto. Fino di posdimezo en frua autuno. Ulu revenas pos long absenteso.

(*La* OLIMA AMORANTO *e la* SERVISTO *aparas en barko.*)

OLIMA AMORANTO

De ca loko me komencis mea voyajo,
a ca loko me duras mea voyajo
por ke me povez durar.

NARACERO

Barko sur la rivero!
E la suno iras lente
super la vakua agri,
super la monto-penti,
super la rivero.

SERVISTO

Preter foresti, prati,
preter flui, fonti,
ni sequas la voyo dil suno.
Mastrino, quon vu volas?

OLIMA AMORANTO

Haltigez hike la barko. Ni esas arivanta.

SERVISTO

Kad hike, mea mastrino?

OLIMA AMORANTO

Alonge ta streta pedvoyeto esas vilajo. Me vidas la fumo di fairi dimezal en la cielo. Ni restez hike dum kurta tempo. Me serchas ulu.

(*La* SERVISTO *desembarkas ed helpas la* OLIMA AMORANTO *desembarkar.*)

SERVISTO

Dicez a me, quon me agez.

OLIMA AMORANTO

Rurano adiras kun korbo an lua dorso. Irez

e demandez la voyo al hemo di la silk-vendisto.

(*La* SERVISTO *reverencas.* RURANO *eniras. La* SERVISTO *adiras ilu.*)

SERVISTO

He, tu rurano! Ka tu habitas hike?

RURANO

E qua demandas? Ka tu?

SERVISTO

Ne respondez per tala tono. Me venas del

urbego. Me esas servisto di granda damo qua povas komprar e vendar tu quale fromajo. Do, ne respondez tale. Me questionis jentile.

RURANO

Jentila questiono per impertinenta tono. Cirkum ica loko ni nek kompras nek vendas homi quale fromajo, do ne levez tua nazo a tua brovo. Questionez polite, e me konsideros jentila respondo.

SERVISTO

Ho! Nulu antee tale parolis a me!

RURANO

Do esas bona tempo, ke ulu tale parolez.

SERVISTO

Ho!

RURANO

He?

SERVISTO

Pardonez, sioro, ka vu habitas hike?

RURANO

Me ne povas komprenar vorti qui iras tra denti klemata.

SERVISTO

Sioro rurano, mea mastrino sendas me por trovar ula lojeyo. Yen el, en elua richa vesti e precoza juveli!

RURANO

Quale el iras sub tanta pezajo?

SERVISTO

Sioro, ka vu habitas hike?

RURANO

Nu, pro quo vu ne komence tale questionis me? Yes, me habitas hike dum multa yari.

SERVISTO

Bone. Ka vu povas direktar ni a la silk-vendisto?

RURANO

Ka silk-vendisto? No, ne esas silk-vendisto en nia vilajo. Esas kandelo-fabrikanto, e bakisto, qua bakas bela kuki e pani tam lejera kam nubi. Ed esas kano-tranchero, e la peskisti, komprenende. Ma no, me ne

konocas irga silk-vendisto. Nu, longa tempo ante nun, on dicas, silk-vendisto ya habitis hike, ma il faliis e livis la vilajo, nulu savas adube.

SERVISTO

Ho, mea mastrino esos tre trista pro ta informo. Me quik informos elu. (*aparte*) Insolento!

(*Il iras a la* OLIMA AMORANTO. *La* RURANO *ridas e sideskas.*)

SERVISTO

Mea mastrino, me questionis ta rurano pri silko-vendisto, ma lu dicas, ke la silk-vendisto qua lojis hike faliis e mustis livar.

OLIMA AMORANTO

Do, ton dicas la saji: Mem old amiki divenas nekonocati kande on povreskas. Shaminda! (*El celas sua lakrimi.*) Ma me ne oblivias nia lasta renkontro. Me restos hike dum kurta tempo.

SERVISTO

Bone, mea mastrino. Me questionos ta

rurano pri lojeyo. (*aparte*) L'impertinento! (*Il retroiras al* RURANO.) Pardonez, bona sioro. Me kredas, ke ni parolis kurtatempe antee.

RURANO

Vu ya semblas familiara.

SERVISTO

Mea mastrino decidas honorizar vua vilajo canokte. Bonvole rekomendez ula domo apta por tala damo.

RURANO

Nu, me pensez. Muliero en tante dina robo, kun ta kolda juveli, bezonus varma loko. Me sugestas, ke vi probez che la forjisto. El povos dormar apud la furnelego.

SERVISTO

Tacez! Se on insultus me, me ne plendus. Ma nulu darfas insultar mea mastrino!

RURANO

Nu, kalmigez vu, bonulo, ne tremez quale hanino chasanta koleoptero. Me jokis. Men pardonez, me pregas.

SERVISTO

Ho!

RURANO

Tre serioze, me questionos la kandelo-fabrikanto, ka lu volunte lojigos vi. Lua domo es la maxim varma kontre nia kolda venti, e lua tablo es la maxim bona.

SERVISTO

Danko. Ma dicez a me, qua lojas en ta kabaneto?

RURANO

Ibe lojas la povra kano-tranchero. Interesiva homo, qua pleas per sua kano-fluti tam bone kam muzikisto dil korto. Ma il nek parolas nek eniras socio. Malgre to, ilua fluti esas bonega ed omni kompras de il. He, kano-tranchero! Ka vu esas heme? Venez e vendez ula kani! (*A la* SERVISTO.) Vartez. Il rivenos.

SERVISTO

Bonege! Ni certe vartos por renkontrar tala homo.

RURANO

Me kuros al kandelo-fabrikanto.

SERVISTO

Danko.

(*La* RURANO *ekiras. La* KANO-TRANCHERO *eniras ek la kani, portas bastono de qua pendas kano-faski. Il portas chapelo havanta larja rebordo.*)

KANO-TRANCHERO

Nubi vesperal obskurigas la monti.
L'ondi plaudas an la stoni dil bayo.

En ca loko omna vidaji charmas.
Mem la fango-regoli esas bela.
Barki di peskisti sidas sur l’ maro,
ligita l’una a l’altra per lia reti
quale blanka skalii-koliaro.
Tala vidajo purigas la trista kordio!
  Me marchas de vilajo a vilajo
alonge la rivero de jorno til nokto,
e nulu povas dicar, ke lu remarkas
ca homo olda, povra ed humila.
Me ne konocas mea propra vizajo.
Mea vizajo nun es obliviata.
  En la domo di richeso e famo
esas balanco por mezurar la vivo,
ma me sempre destinesis por povreso,

e, malgre ke me unfoye tranis me ek
ol,
ol rajuntis me, quale avar amoranto,
embracis me per olua brakii ruzoza.
Nun quo venos? Ho, nun quo venos?
Singla dion pasinta me ya disipis.
Ja ca dio kuras ad olua fino.
La morga dio anke finos same.
Malgre to, me durigas de dio a dio
povra vivo qua ne valoras plue
kam la sablo qua fluas aden la maro,
povra vivo qua ne valoras plue
kam respiro fluanta tra kano-fluto.
Olim, olim me ofte sidis hike
kun mea kara, beleg amoratino.
Lore ni spektis inter kani grui

quale se li esis tote nulo,
quale se li esis ombri dil luno.
Nun me ipsa habitas la kaneyo.
Me es ta fuganta ombro dil luno.
Me divenis quaze un de ca kani:
Longa, tenua, sika, tote vakua.
Ma mea kordio ankore sentas beleso.
Mea kordio sentas brilanta beleso.

SERVISTO

Vu ibe. Ka vu esas la kano-tranchero?

KANO-TRANCHERO

Me esas.

SERVISTO

Me parolez a vu.

KANO-TRANCHERO

Pro quo irgu parolez a me?

SERVISTO

Me vidabis kolporteri di omna landi, ma dicesis, ke vu vendas kani e pleas per li quale kortana muzikisto pleas per lia arjenta fluti.

KANO-TRANCHERO

Me tranchas kani e fabrikas ek li fluti. Me

povas plear un o du melodii. Ma dicez, de ube vu venas? Me vidas klare, ke vu ne esas vilajano.

SERVISTO

Certe ne! Me venas del urbego ube la fluvio turnas e tranchas la monto.

KANO-TRANCHERO

Longa tempo ante nun me ofte voyajis adibe, al urbego famoza en poezio. Me ibe havis amiki, homi importanta, e komercis kun la maxim bona homi en ta loko. Ma me faliis, e falis, aquo-guto de folio saturata. Mea kani tranchita perdas koloro, ed anke

me. Ka vu kompros un de li, sioro? Ti esas la maxim bona kani. Me tranchis li sur Nobla Plajo.

SERVISTO

Ka Nobla Plajo? Stranja nomo! Dicez, mea bonulo, quale plajo povas esar nobla?

KANO-TRANCHERO

Ka vu ne savas? Vu surprizas me, sioro. Ka vu ne audis pri la Nobla Plajo? Esas la loko ube imperiestro anciena degnis konstruktigar sua jada palaco, ibe ye la fino di la rivero.

SERVISTO

Me ne savis! Do, palaco di imperiestro stacis an la bayo ye la fino di ca rivero! Nun me komprenas la nomo.

KANO-TRANCHERO

Lua palaco esis an la rivo ube alta ondi plaudas, do la signal-fairi dil peskist-vilaji semblis esar torchi dil korto. Ma la dii chanjis, la kustumi chanjis, e yarope la homi forprenis la verda roki del muri, e nun nulo restas ecepte ta nomo. Ed uldie ol anke desaparos.

SERVISTO

“ La klamado dil peskisti
donas tempo al retisti
e muzikon di laboro
onu audas en la korto. ”

KANO-TRANCHERO

Vu savas l’olda poemi.

SERVISTO

Quante bela!
“ Homo sentema— ”

KANO-TRANCHERO (*kantas*)

“ Homo sentema,
regardez rivero,
regardez la bayo,
regardez marbordo. ”

SERVISTO (*kantas*)

“Regardez la placo
qua savis palaco.
Regardez la roki
qui savis muregi. ”

KANO-TRANCHERO

“ Me portas en pluvo— ” (*pleas e dansas*)

SERVISTO (*kantas*)

“ Me portas en pluvo
palia mantelo,
regardas la nubo
qua nutras rivero.
Advenas yunino
qua tenas maniko
super la kapo
kontre pluveto.
Nun rulas ondo,
agitas la spumo,
e vento bategas
la old kano-mato
ye mea fenestro.
Quala delekto

por on fatigita
dal mondo agiva! ”

(*La danso finas e la* KANO-TRANCHERO *genupozas.*)

OLIMA AMORANTO

Servisto, ube tu esas?

SERVISTO

Hike, mastrino.

OLIMA AMORANTO

Kun qua tu parolas? Qua dansas tante triste?

SERVISTO

Kano-tranchero, mastrino, qua lojas hike.

OLIMA AMORANTO

Kano-tranchero. Kad il vendus a me kano-fluto?

SERVISTO

Yes, mastrino. (*Il iras al* KANO-TRANCHERO.) Mea mastrino demandas, ke vu adportez kano-fluto.

KANO-TRANCHERO

Certe, sioro. Me vendos ica fluto, ol havas la maxim dolca toni. (*Il ofras fluto.*)

SERVISTO

No. Ad el.

(*La* KANO-TRANCHERO *iras al* OLIMA AMORANTO *e genupozas. Il adsupre regardas e la du regardas l'una l'altra. Quik il staceskas e kuras aden la kabaneto. Il klozas la pordo ed adosas su an olu.*)

OLIMA AMORANTO

Esas ilu! Esas ilu!

SERVISTO

Extraordinare! Pro quo il agas talmaniere?

OLIMA AMORANTO

Me ne duros celar mea vera historio. Longa yari ante nun me habitis hike, e me e ta kano-tranchero ... ni esis amoranti. Ma me sendubite revas! Quala fato mizeroza! (*El ploras.*)

SERVISTO

Vu, mea mastrino, ka vu venis de ca loko desnobla?

OLIMA AMORANTO

Ni amis, e ni promisis ni l’unu a l’altru. Pose mea silk-vendisto faliis, e me iris al urbego por ganar pekunio. Ma il ne advokis me, il ne venis, e balde ... me mariajis me.

SERVISTO

Lo ne esas shamo. Certe vu mustas vidar ca homo. Me iros ed adduktos il.

OLIMA AMORANTO

No. Me vartos. Tu forirez. Koram tu il sentos shamo. Me sole irez ad il.

SERVISTO

Komprenende, lo esas justa. (*Ekiras*)

(*La* OLIMA AMORANTO *iras al kabaneto e genupozas.*)

OLIMA AMORANTO

Mea amoranto de longa yari,
ka tu memoras nia lasta renkontro
kande ni promisis, ke tra la yari

ni esez quale globeti sur silka filo,
ni esez quale folii sur un brancho,
ni esez quale manui juntita?
Tra milii e tra yari tun me serchis.
Ne turnez, ne turnez, ho, ne turnez de me.

KANO-TRANCHERO

Certe esas sonjo, yes, esas sonjo!
Se sendorma, quante me desesperas!
Quante shaminda koram altru me semblas.

OLIMA AMORANTO

Certe nulu konocas la kordio di altru.

Quale tu povus semblar shaminda
Ye mea okuli, qui vidas tu per amo?
Pro quo tu shamas, se tu es kontenta?
Pro quo tu shamas, se tu es felica?
Se tu vivis sempre honeste, juste,
same kam me, ho, pro quo ni shamez?
On mustas ulmaniere vivar.
Do, ni du vivis. Me esas kurioza,
Ka tu, pos ke me departis, ka tu
Ultempe trovis nov amorato?

KANO-TRANCHERO

La junko-fairi quin me brulas nokte
nigrizis la muri di ica kabaneto,
ma la fairi di tempo ne koruptis tu.

Tu restas nun tam yuna kam memoro.
Quale me povis irg altra hominon
Tenar, embracar, o tushar, o kisar?
E dum ke me tranchis la kava kani,
Me saveskis, ho, ke mea vivo eroris.

OLIMA AMORANTO

Ma tu ne eroris, mea amato. Tu vivis.
Ho, kande ni du separis ni, ni donis
de l'unu a l'altru nia omna esperi,
e singlu iris per sua propra voyo.
Quale vivo povus erorar?

KANO-TRANCHERO

Kani ne povas sempre velizar me.

Nun me apertos la pezoza pordo.
Me nun venas koram tua okuli,
Ma, ho! Me shamas, me shamas avan
tu.
La longa yari qui pasis senkompate
nun esas segun me advera sonjo.
Nun ni vekas, itere renkontras.
Inter ica kani, sub ica nubi.
Nun ni repozez, mea amoranto.

(*La* SERVISTO *e* RURANO *ri-eniris e spektas.*)

SERVISTO

Quala feliceso! Li itere trovas l'unu l'altru.

RURANO

Marveloze! Fakte, me ofte opinionis, ke ta kano-tranchero ne es homo ordinara, e nun me saveskas, ke il esis jentilulo. Marveloze! Me hazarde venas, tu jentile questionas me, me dicas, ke tu devas parolar kun la kano-tranchero. E yen! Lo montras quala esas la mondo! Ed en ol me pleis rolo kelke importanta.

SERVISTO

E se me ne prizus muziko, e se me ipsa komprabus ta fluto, e se me ne sendabus il ad elu ... quante bela desegnurin dio povas interplektar!

KANO-TRANCHERO

Tam alta kam arbori sur monti,
tam senfunda kam senfunda mari,
plu longa kam un yaro de yari
la amo inter ni du.

OLIMA AMORANTO

Quale trifolio charjita per roso,
quale poemo charjita per emoco,
tale, per vera pardono,
un ago donas paco.

KANO-TRANCHERO

Rejo naskis, populon lu regnis,
konstruktis palaco, e mortis.
La tero la palacon pardonis.
Ankore populo restas.

OLIMA AMORANTO

Floreti kovras la olda arbori
qui dormas dum vintro. La flori falas.
Frukti matureskas, folii velkas.
Pos vintro, nova floreti.

KANO-TRANCHERO

En la kordio bitra vunduro

klozas su, facas cikatro.
Ta cikatri di omna dolori
Facas bela desegnuro.

OLIMA AMORANTO

Nun me foriros. Nun me povas forirar.

KANO-TRANCHERO

Nun me restos. Nun me povas restar.

OLIMA AMORANTO

Me amas tu.

KANO-TRANCHERO

E tun me amas. Me pardonas tu.

OLIMA AMORANTO

E tun me pardonas.

(*El foriras. La* SERVISTO *sequas. Silenco. Muziko di fluto. La* KANO-TRANCHERO *danseskas.*)

RURANO

Vu! Kano-tranchero! Esas krepuskulo e vua amoranto itere livis! Pro quo vu dansas?

KANO-TRANCHERO

Me dansas por obliviar la luno quan me maledikis dum vintro. Nam nun esas printempo.

RURANO

Ma es autuno!

(*La* KANO-TRANCHERO *dansas.*)

NARACERO

Esas printempo.

Fino

LINGUO INTERNACIONA
Ido
UNIVERSALA